

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Sacra-||mento Evcharistiae,|| contra Oecolampadium,
opusculum:||**

Clicthove, Josse

Coloniae, 1527

VD16 C 4208

Reverendo In Christo Patri ac d[omi]no, Do. Ludouico Guilliardo, insignis
eccle. Carnotensis episcopo dignissimo; Iudocus Clichtou. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-30220

REVERENDO IN CHRISTO PA
tri ac dño, Do. Ludouico Guilliardo, insignis eccle.

Carnotensis episcopo dignissimo: Iudocus Cli-
chtou, sacre theolog. professor, licet im-
meritus: perpetuam exoptat sal.

PAulus apost, euangelicæ legis altiloquus præ-
co, in orōne admonitoria: ad maiores natu ec-
clesiæ Ephesinæ, cū esset ab illis Hierosoly mā
discessurus, Mileti habita, reuerende in Chrō pater,
& ornatissime præsul: hoc inter cætera illis fuisse
prolocutus oraculū cōmemoratur a B. Luca, sacro
actuum apost. conscriptore. Ego scio qm̄ intrabunt
post discessionē meā lupi rapaces in uos, nō par cen-
tes gregi. Et ex uobis ipsi exurgent uiri loquentes
peruersa, ut abducant discipulos post se. Vbi luporū
nomine (uti interlinearis ibidem annotat expositio)
intelliguntur hæretici: callidi in fide, fortes in dispu-
tatione, crudeles in occisione: nō qdem corporū, sed
animarū: quas tetra suorū dogmatū uirulentia per-
imunt. Neq; dñico parcunt gregi: quin defatiant in
eū immaniterq; grassentur, mactent etiā & perdant
oues: precioso Christi boni pastoris sanguine redē-
ptas. Iidē quoq; hæretici: sunt uiri illi (quos ex cœ-
tu catholicorū surrecturos: inibi prædicit apostolus)
loquentes puerfa dogmata, ut a rectitudine fidei ad
deuia errorū abducant alios post se: quos habeāt dis-
cipulos, assedas & alūnos perditissimæ suæ sectæ.
¶ Porro illd̄ diuini Pau. uerbū mō adductū: tpe san-
ctorū apost. cū adhuc forent in carne superstites, cō-
pleri cœptū est in Cherinto, Ebīdō, Marchiōe, Me-
nando, Basilide, & cæteris illius ætatis hæreticis: de
quibus ita scribit Ioan. apost. in I. sua epist. canoñ.
Ex nobis prodierunt: sed nō erant ex nobis. nam si
fuisent ex nobis, permansissent utiq; nobiscū. Dein
de per totū ecclesiæ sanctæ decursum, ab apostolorū

seculo ad nostra usq; tpa: in uarijs (qui diuerso insur-
reuerunt aetatum curriculo) magistris errorꝝ, etiam
illud Pauli dictum, locū habuit & ueritatē. Vt em̄
innumeros alios omittamus: nōne Arius, Heluidi-
us, Iouinianus, Pelagius, & Nestorius, lupi fuerunt
rapaces: qui subintrarūt in ouile dñicum, ad illud le-
tiferis suis dentibus dilacerandum? Nonne etiam ij-
dem, uiri fuerunt ex fidelium turba suborti, loquen-
tes peruersa: ut abducerent incautos affectatores in
pestifera suæ doctrinæ consortium? Nostro uero se-
culo maxime completam cernimus hanc propheti-
cam deiseri Pauli prædictionē: nō solum in L. uthe-
ranis ipsis, quorꝝ nunc late nimium, infelix loliū &
steriles dñantur auenæ: sed in ijs, qui sanctissimo eu-
charistiæ sacramento impie derogant, oblatrantes,
in eo nequaquā ueꝝ Christi corpus & sanguinem cō-
tineri: sed figuram dūtaxat & signum eiusdem illic
haberi. O execrandā impietatem, & detestabilem
blasphemiā. O sacrilegā & abominabilem uocem,
quam pie mentes haurire auribus non pñt, quin pro-
tinus diro concutiantur horrore, profusq; refugi-
ant uel solā tam impie assertionis prolationē. Horꝝ
autē principes nostra aetate feruntur esse: Ioan. Oeco-
lampadius, Carolstad. & Huldr. Zuingl. quos iure
lupos rapaces dix erim: & efferos dñici gregis hac in
parte deuastatores. Ipsos itidem haud iniuria appel-
lauerim uiros loquentes, imo & scribentes peruer-
sa, ad disseminandū in uniuersum orbē, impiū suū
dogma: quo multos trahant in pessimi huius erroris
picipiū, ad oimodā profecto totius ch̄ianismi sub-
uersionē. Si nanq; sublata fuerit fides ꝝe præsentiae
corpis & sanguinis dominici in sancta eucharist. qd
integꝝ & stabile in eccle. catholica reliquū erit? Ni-
hil reuera. haud secus ac diruto domus ipsius funda-
mēto solidaq; basi: totam cōsequenter domū abire
in præceps ac labascere, necessum est:

Itaq; ut contra letalia uenena, hor; scriptis latū dī
spersa p orbē, salutare paremus antidotū: annitemur
in pñte opusculo errorē illū de eucharistia maxime
oīm execrabile penitus reuellere. Primū sacre scri-
pturæ testimonijs, ecclesiasticor; q; doctoz & ca-
nonicar; sanctionū non aspernandis autoritatib; nec
non rōnibus inde sumptis demonstratur: in sacro
sancta eucharistia uer; adesse Christi corpus & san-
guinē. ut uniuersa hactenus credidit: & sp creditu-
ra est ecclesia. Secundo uero, rōnes aduersarior; po-
tissimū Io. Oecolāpadij: in eo opusculo, quo cōten-
dit hostiā consecratā, figurā duntaxat esse & signi-
ficationē corporis dñi, cōtentas: dissoluturi. Vt p-
spiciū sit oīmibus uel aptissime: q̄ nefaria sit & im-
proba, eius & stipulantiū illi assertio, & q̄tum a di-
uinæ scripturæ sanctor; q; patry abhorrens snia, sa-
lutaris; doctrina. Neq; nobis opus fuerit: i reliquos
duos Oecolāpadij cōplices postea nouā instruere a-
ciē. q̄ eo prostrato & ipsi iisdē telis confixi iacebūt
eodēq; ueritatis orthodoxæ mucrone cōfossi. Cate-
rū hanc meā q̄tulamcunq; elucubrationē, præstan-
tissimi tui nominis dignitati nuncupatā uolui clarif-
sime antistes: in aliquantā benignissimæ tuæ huma-
nitatis & beneficentiæ mihi frequentius & exube-
rante exhibitæ, recognitionē & licet minime parē
cōpensationem, cū aliud mihi nunc nō occurrat ar-
gumētū nec cōmodior occasio: q̄ anī mei in te grati-
tudine, obsequendi; q; p̄optitudinem testificer. Acce-
dit huic, religiosa mentis tuæ pietas: & syncerus in
ea q̄ ad religionē spectant Christianā inuiolate con-
seruanda, affectus. Quē nō obscuro in hac turbulen-
ta rex tēpestare prodidisti indicio: cū p̄dius & p̄nox
nullis pepicisti laboribus, ut sinceritas catholice fi-
dei in tota tua diocesi Carnot̄ ēsi, illabefacta perma-
neat: ecclesiasticæ; disciplina in suis legibus p̄sista;

incolumis, & quocumque hæreticorum molimina insurge-
ret contra turrim hæc Davidicam ex qua mille peditum cly-
pei, omnis armatura fortium (sanctam dico eccle.) pon-
tificia tua autoritate propulsentur ocyus & cõun-
dantur. Efflagitat igitur merito hoc indefessum tuum
ad promovenda omnia que integritate fidei ecclesieque
decorum stabiliunt, & opprimenda ea, que ipsis sunt ob-
staculo, generose adhibita. ut hoc nostrum qualecunque
opus, amplissimi tui nominis auspicijs exeat in lucem,
eiusdemque autoramento: transeat cum fructu spirituali
(que lecturis ipsum omnibus imprecamur largius
affuturum) in aliorum usum. Vale, bonarum literarum ama-
tor & literarum cultor studiosus. Ex Lutetia Parisi-
orum: anno ab incarnatione dominica, 1526.

INDEX EORUM QUAE IN

hoc opere bipartito pertractatur: per sin-
gularum capitum ordinem digestus.

In primo lib. hæc determinantur.

Errorem negantium veritatem corporis & san-
guinis dominici in eucharistia: priscis tempo-
ribus a diuersis, & praesertim a Berregario fu-
isse suscitatum. **Cap. I.**

Ioannem Vicle. eandem hæresim circa eucharistiam
etiã resuscitasse: quam & Oecolamp. & sui affectatores
hac itidem tempestate renouare student: **II.**

Assertionis illius erroneae de eucharistia, consecra-
tores, non modo anathematis censuram incurrere: uerum
etiã infideles habendos esse, quod expressis catholicae
fidei articulis repugnent. **III.**

Ex oblatione panis & uini per Melchise. & immola-
tione agni paschalis typici recte colligi, quod in sacro
eucharistiae, corpus Christi uere contineatur. **III.**

Per manna populo Israelico exhibitum in deserto,
necnon per panes propositionis ueteris test. & pa-
nem subcineritium, Heliae ab angelo subministra-